

Forslag til: Inatsisartutlov nr. x af xxx 2013 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.
(Naalakkersuisut)

Forelæggelsesnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed, Agathe Fontain)

1. Behandling

På Naalakkersuisuts vegne skal jeg hermed forelægge forslag til Inatsisartutlov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

Det fremlagte lovforslag har til formål at styrke de sindslidendes retsstilling i forbindelse med frihedsberøvelse og tvangsbehandling m.v. Lovforslaget skal sikre, at den sindslidende i videst muligt omfang inddrages i og får indflydelse på behandlingen og egne forhold i øvrigt. Lovforslaget vil indebære, at betingelserne for at anvende tvang i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på sundhedsvæsenets institutioner skærpes og præciseres.

Når sundhedsvæsenet står overfor at skulle behandle sindslidende patienter kan det, for at personalet kan hjælpe patienten bedst muligt, i enkeltstående tilfælde, være nødvendigt at anvende tvang i forbindelse med behandlingen. Endvidere kan det i situationer, hvor patienten kan mangle sygdomserkendelse, være nødvendigt at tvangsindlægge patienten.

Respekten for patientens selvbestemmelsesret må aldrig føre til, at alvorligt psykisk syge, der reelt har brug for behandling, men som mangler sygdomsindsigt, svigtes. Det ville være udtryk for omsorgssvigt, hvis dette lovforslag ikke gav mulighed for, at denne gruppe af psykiatriske patienter, eventuelt gennem en tvangsindlæggelse, får den tilstrækkelige behandling og omsorg, som de ikke selv er i stand til at opsøge. Da der imidlertid er tale om indgreb i den personlige frihed ved brug af tvang, er det vigtigt af hensyn til retssikkerheden, at vi samtidig sørger for, at anvendelse af tvang sker ud fra nogle meget skarpt opridsede kriterier og præmisser. Det er endvidere vigtigt, at der kontinuerlig sker en efterprøvelse af, om det retslige grundlag for tvangsanvendelsen fortsat er til stede samt, at patienten har en bisidder ved sin side, der kan hjælpe og støtte under forløbet. På denne måde sikrer vi os, at den sindslidende patient, der undergives tvang, har nogle stærke retsgarantier, der hjælper vedkommende sikkert gennem et behandlingsforløb.

For at sikre at patienten, der undergives tvang, får den mest optimale behandling i de bedst mulige omgivelser, foreslås det, at tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse kun kan finde sted på Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling. En tvangsindlæggelse kan opstartes på en af sundhedsvæsenets øvrige institutioner, men overførsel skal da ske til Dronning Ingrid's Hospital inden 48 timer, med mindre ordinære trafikale forhold hindrer dette.

Med henblik på at mindske brugen af tvang mest muligt foreslås det som et grundlæggende princip, at tvang kun anvendes, når alle muligheder er udtømt, og at den tvangsanvendelse, der i så fald kommer på tale, begrænses til det absolut nødvendige ("det mindste middels princip"). For at sikre opfyldelsen af dette princip foreslås bl.a., at al tvang skal registreres og indberettes, og der indføres regler om

obligatorisk efterprøvelse af fortsat frihedsberøvelse efter faste termer. Der opstilles endvidere en regel om fast vagt til bæltefikserede patienter.

Endvidere foreslås regler om obligatorisk vejledning af patienterne om behandlingsforløbet, krav om behandlingsplaner, samt regler om informeret samtykke, der skal sikre, at patienterne i videst muligt omfang hele tiden er indforstået med den behandling, der foretages.

Til afløsning af den eksisterende tilsynsværgeordning foreslås indført en ordning med patientrådgivere. Der vil obligatorisk blive beskikket en patientrådgiver for enhver, der undergives tvang. Patientrådgiverne skal vejlede og rådgive patienten med hensyn til alle forhold i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på sundhedsvæsenets institutioner. Dette vil indebære en styrkelse af støtten til patienter, der er undergivet tvang.

Endelig indeholder lovforslaget bestemmelser om en helt ny klageordning, hvorved der tilsigtes en hurtig sagsbehandling af klagesager vedrørende tvang. Der skal således oprettes et grønlandsk psykiatrisk patientklagenævn, der skal behandle klager over tvangsanvendelse.

Der har i forbindelse meget lovforberedelsen været nedsat arbejdsgrupper bestående af repræsentanter fra Dronning Ingrid's Hospital psykiatriske afdeling, Sundhedsregionerne, Landslægen, Politimesteren på Grønland, Grønlands Retsvæsen, og Departementet for Sundhed. Lovforslaget skal ses som et resultat af dette tværfaglige omfattende samarbejde. Patientforeningen Suqisaq, Kanukoka, forskellige sundhedsfaglige interesseorganisationer, samt lovafdelingen i Formandens Departement har været inddraget i arbejdet som aktive høringsparter.

Med disse bemærkninger overlades forslaget hermed til Inatsisartuts velvillige behandling.